

Editorial

Vážení čtenáři,

dnešní číslo věnujeme významné mezinárodní konferenci, kterou jsme ve spolupráci s dalšími partnery uspořádali poslední dubnové dny v prostorách Parlamentu ČR.

Téma konference "Konkurenceschopnost - Inovace - Lidské zdroje" je tématem doby. Evropa konsoliduje své síly, aby obnovila podstatu své konkurenceschopnosti, zrychlila růst, produktivitu a posílila sociální kohezi. To vše masivní podporou vzdělanosti, inovačních procesů, vědy. Diskuse na takový obsah je mimořádně aktuální v tomto roce, kdy se připravuje nový rozpočet EU. Od strategického cíle k mobilizaci zdrojů a zaměření finančních nástrojů, tudy se ubírá neaktuálnější činnost EK a členských států. Jedná se o plánování finančního období 2007 - 2013, tedy léta, kdy je reálné rozšíření EU minimálně o Bulharsko a Rumunsko. Tím obtížnější pochopitelně bude vyrovnání rozdílů mezi regiony uvnitř EU a zvýšení její konkurenceschopnosti jako celku. Využití velmi napjatých zdrojů ke skutečné konvergenci předpokládá koncentraci na zásadní priority a největší potřeby, s cílem hospodářské prosperity a zaměstnanosti. (Úspěch ovšem závisí na mnoha dalších podmínkách jako je makroekonomická stabilita, strukturální a administrativní reformy, kvalitní správa, příznivé prostředí pro podnikání, včetně nabídky vysoce kvalifikované pracovní síly).

Evropská komise usiluje o strategičtější začlenění evropských priorit do národních a regionálních programů, ale také o významnější decentralizaci, sdílení zodpovědnosti a jasné stanovení pravomocí mezi jednotlivými aktéry - Komisí, Parlamentem, členskými státy. Jinými slovy, o zkvalitnění řízení rozhodujících procesů.

Foto: Petr Matička

Strategičtější přístup se promítá také do přípravy využívání Strukturálních fondů EU. Pro příští období Komise navrhuje pouze tři fondy - Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond a Kohezní fond. Investice realizované jejich prostřednictvím musí být v souladu s prioritami EU, zejména těmi, které definovala lisabonská strategie, tedy orientace na soudržnost, růst a zaměstnanost. Vzhledem k omezeným prostředkům se budou orientovat na nejpotřebnější regiony a země EU.

Česko republiku čeká náročné vyjednávání o alokaci evropských prostředků. Lze očekávat složitá jednání. Ať dopadnou jakkoli, není možné dělat na české straně stejné chyby jako v minulém období. Je nezbytné zjednodušit administraci programů, ale také zajistit kvalitní obsah investic. Prostředky je třeba maximálně využít pro spolufinancování národních programů, postavených na hospodářské strategii. Hospodářská strategie vlády dosud není hotova, pro oblast rozvoje lidských zdrojů však je Strategie RLZ pro ČR stále aktuální a je dobrým východiskem pro programování.

Konference, kterou jsme uspořádali, měla za cíl jednak ukázat hlavní rozdíly mezi Evropou a jejími nejnákladnějšími konkurencemi, tedy v současnosti především Spojenými státy, ale především napomoci krokům, které je třeba udělat v rozhodujících oblastech, tedy v podpoře inovací, rozvoji lidského kapitálu a v klíčové úrovni pro inovace - ve vysokém školství. Na konferenci vystoupili špičkoví řečníci, jejichž přednášky byly nejen vysoce hodnotným názorem odborníků "zvenčí", ale především bohatou inspirací pro formulování programů, projektů a opatření na další rozpočtové období. Je na každém z nás, nakolik dokážeme zúročit informace, které jsme získali.

Vážení čtenáři, předkládáme vám shrnutí výsledků konference k využití pro vaši práci, plné prezentace řečníků najdete na našich webových stránkách.

Přeji vám krásné léto

Vaše

PhDr. Miroslava Kopicová, ředitelka NVF

Úspěšná konference

Ve dnech 28. a 20. dubna 2005 se v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR konala mezinárodní konference Konkurenceschopnost - Inovace - Lidské zdroje. Uspořádalo ji Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Národním vzdělávacím fondem, Institutem pro sociální a ekonomické analýzy a ČVUT. Hlavním tématem konference bylo postavení střední Evropy, Evropské unie a v tomto kontextu i České republiky v globální konkurenceschopnosti. Soustředila se zejména na otázku, zda současné rozdíly v konkurenceschopnosti zemí EU a USA, které vyznívají v neprospěch Evropy, mají hlubší kořeny v institucionálním uspořádání a financování výzkumu a vývoje, v systému tvorby a šíření inovací a v dynamice rozvoje lidských zdrojů.

Konference se zúčastnilo asi 120 odborníků včetně expertů z mezinárodních organizací (např. UNESCO, Evropská investiční banka, Mezinárodní asociace vědeckých parků), ze státních a regionálních orgánů i ze soukromých organizací. Jednání konference v úvodu pozdravili Martin Jahn, místopředseda vlády, a Walter Bartoš, předseda Výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Oba shodně zdůraznili potřebu zintenzivnit různé formy celoživotního učení, lepší péči o mladé talenty, lepší financování rozvoje lidských zdrojů, výzkumu a inovací.

Protože konference se konala v rámci aktivit Středoevropské iniciativy (SEI), seznámil její generální ředitel Harald Kreid účastníky s hlavními záměry této iniciativy. Členy SEI je 17 zemí: Albánie, Rakousko, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Maďarsko, Itálie, Makedonie, Moldava, Polsko, Rumunsko, Srbsko a Černá Hora, Slovenská republika, Slovinsko, Ukrajina. Tematika rozvoje lidských zdrojů patří ke třem hlavním prioritám SEI vyjádřeným v jejím akčním plánu na období 2004 - 2006.

"Někteří z řečníků na tiskové konferenci: zleva Josef Mestenhauser, Walter Bartoš, Luis Sanz, Hans Vossensteyn, Scott Murray, Albert Tuijnman, Jean-Francois Balducchi."

Porovnáním konkurenceschopnosti Evropy s USA se na konferenci zabývali Karl Aiginger, ředitel Rakouského ústavu pro ekonomický výzkum (WIFO) a Lubomír Lízal, ředitel Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium (CERGE). Zdůraznili, že největší rozdíly mezi USA a Evropou jsou v dynamice investování do budoucího růstu, tj. do vzdělávání, výzkumu a šíření nových technologií. S americkou úrovní jsou v Evropě z tohoto hlediska srovnatelné jen Švédsko, Dánsko a Finsko. Rozdíly mezi Evropou a Amerikou se v období 1995 - 2002 spíše zvyšovaly. V případě České republiky je varující, že její konkurenceschopnost klesá. Značnou "zásluhu" na tom mají také zhoršující se výsledky hodnocení vzdělávání jako důležité součásti infrastruktury pro konkurenceschopnost. Osob ve věku 25 - 64 let se u nás účastní dalšího vzdělávání méně než polovina oproti průměru zemí OECD.

Luis Sanz, generální ředitel Mezinárodní asociace vědeckých parků (IASP) ve svém vystoupení mj. nastínil představu **typického pracovníka v období společnosti znalostí**. Měl by být vysoce vzdělán, mít technické a manažerské dovednosti, dobře znát cizí jazyky, často cestovat (včetně vzdělávání v zahraničí), mít pochopení pro interkulturní rozdíly, často používat Internet a laptop, být tvořivý a navrhopvat inovace, být podnikavý, hrdý na svou kariéru, účelně trávit volný čas a zajímat se o kulturu a umění.

O aktivitách Evropské investiční banky (EIB) informoval pracovník útvaru pro lidský kapitál této banky Albert Tuijnman. Po roce 2000 otevřela EIB financování projektů týkajících se vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů. EIB jako bankovní instituce poukazuje na to, že investice do vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů mají vyšší návratnost než je průměrná návratnost investic do finančních operací. Na období do roku 2010 si EIB stanovila pro svoji politiku pět priorit, z nichž jedna je implementace "Iniciativy Inovace 2010". Do ní spadá např. podpora tvorby lidského kapitálu a podpora výzkumu a vývoje.

Scott Murray, zástupce ředitele Statistického ústavu UNESCO, nazval své vystoupení příznačně **Znalosti - klíč k sociálnímu a ekonomickému rozvoji**. Prostřednictvím řady konkrétních údajů ilustroval stoupající poptávku po odbornících, resp. kvalifikovaných pracovnících a zvyšující se průměrnou kvalifikační úroveň. Znovu potvrdil postavení České republiky ve srovnání s dalšími zeměmi podle toho, jakou podporu dostávají od zaměstnavatele pracovníci na své vzdělávání. V žebříčku 19 zemí podle tohoto ukazatele zaujímá Česká republika poslední místo. Na prvních třech místech jsou Chile, Kanada a Norsko.

Důležitou součástí konference byly **workshopy**, jichž bylo celkem 9. Vždy 3 workshopy byly věnovány jednomu ze tří témat. Prvním tématem byly **inovace**. Pro ně je v současném období charakteristická internacionalizace, která se projevuje například komercializací na nadnárodní úrovni, partnerstvím v mezinárodních projektech, nadnárodními joint venture, mezinárodním kapitálem a internacionalizací pracovních sil. Pozitivní vliv na inovace a jejich šíření mají vědeckotechnické parky a inovační střediska budovaná a rozvíjená často společným úsilím místních orgánů, vysokých škol, podniků a dalších organizací. Prezident Evropské sítě podnikatelských a inovačních center Jean-Francois Balducchi poskytl zajímavé informace z Francie, kde vznikla **síť 90 regionálních středisek zaměřených také na podporu inovací** prostřednictvím konkrétních projektů. Činnost těchto středisek byla významně podpořena zákonem o inovacích, který ve Francii vstoupil v platnost v roce 1999. Umožňuje např. výzkumným pracovníkům zakládat podniky založené na výsledcích výzkumu, působit jako konzultanti pro další organizace apod. Na základě vládní iniciativy byly od roku 1999 ve Francii zakládány Francouzské akademické inkubátory podporované výzkumnými institucemi, vysokými školami a místními orgány.

Druhá skupina workshopů se zabývala **rozvojem lidských zdrojů**. Základem první diskuse bylo vystoupení Thomase Mayra, ředitele Ústavu pro výzkum kvalifikací a vzdělávání rakouského hospodářství (IBW). Inspirativní byly zejména zkušenosti z dalšího vzdělávání, jehož rozvoj se v Rakousku podporuje nejen prostřednictvím **daňového systému** (podniky si mohou odečítat určité procento nákladů na vzdělávání svých zaměstnanců), ale také pomocí poskytování **poukazek na vzdělávání** zájemcům o vzdělávání ve většině rakouských spolkových zemí. Paolo Federighi z Regionálního centra řízení znalostí regionu Toskánsko zase informoval o způsobech podpory rozvoje lidských zdrojů **na regionální úrovni**. Financování počátečního i dalšího vzdělávání je zde založeno na konkrétních projektech předkládaných akreditovanými vzdělávacími institucemi. I zde se poskytují zájemcům poukázky na vzdělávání, na podporu podnikání a pro mladé

výzkumníky. Mikko Martikainen ze Svazu finského průmyslu uvedl příklady činností tohoto sdružení zaměstnavatelů zaměřených na podporu vzdělávání. Soustavně se zabývá např. prognózováním vzdělávacích potřeb, takže poskytuje školám a školským orgánům informace o tom, kolik jakých absolventů budou finšští zaměstnavatelé v určitých obdobích potřebovat.

Tématem třetí skupiny workshopů bylo **zlepšování terciárního vzdělávání**. Hans Vossensteyn z Centra studia vysokého školství Univerzity v Twente informoval o nových trendech ve **financování vysokých škol**, a to jak výuky, tak i výzkumu a studentů. Zdůraznil potřebu vícezdrojového financování, protože prostředky z veřejných zdrojů nemohou na rozvoj kvalitního terciárního vzdělávání stačit. Oili-Helena Ylijoki z Univerzity v Tampere podnítila diskusi svým příspěvkem o **podnikajících vysokých školách**, které se vyznačují úsilím získat externí finanční prostředky pro všechny součásti vysokých škol: od fakult až po katedry, výzkumné týmy, učitele a studenty. Současné trendy ve financování vysokoškolského výzkumu charakterizovala externím financováním, interdisciplinárním výzkumem, prací na časově omezených projektech, internacionalizací výzkumu, skupinovou prací, spoluprací vysokých škol s podniky a komercializací výsledků výzkumu.

Ing. Jaromír Coufalík, CSc.

Z konference vyplynulo několik hlavních závěrů:

1. Experti z mezinárodních organizací, vládních i regionálních orgánů, soukromého sektoru, univerzit a dalších pracovišť z 18 evropských i dalších zemí znovu potvrdili, že rozvoj lidských zdrojů a inovace jsou stěžejním faktorem konkurenceschopnosti, hospodářského a sociálního růstu i v podmínkách střední Evropy.
2. V rozvoji lidských zdrojů a inovací většina středoevropských zemí včetně České republiky ve srovnání s dalšími zeměmi zaostává. Proto by jim měly vládní orgány, orgány sociálních partnerů i soukromé organizace věnovat výrazně větší pozornost než dosud. Státní orgány by k tomu měly přispět zejména vhodnou legislativou.
3. Na konferenci byla prezentována řada konkrétních příkladů, jak lze rozvoj lidských zdrojů a zavádění inovací podporovat a stimulovat. Tyto příklady a zkušenosti mohou příslušné české orgány již nyní využívat.
4. Jednou z hlavních cest k získání potřebných finančních a dalších prostředků pro rozvoj lidských zdrojů a inovací je partnerství, tj. sdružování prostředků z více zdrojů (státních, regionálních, soukromých).

Aktivity ReferNetu: Podrobná zpráva o počátečním odborném vzdělávání v České republice

Mezi klíčové aktivity v rámci sítě Refernet patří průběžné zpracovávání podrobných zpráv na témata týkající se odborného vzdělávání v České republice. Postupně bude zpracováno 11 tematických okruhů, jejichž celkový přehled a stručné charakteristiky byly obsahem publikace Odborné vzdělávání v České republice - přehledová zpráva, která byla dokončena v lednu a je k dispozici na www.refernet.cz. Každoročně má být zpracováno jedno téma.

V březnu tohoto roku bylo dokončeno první z nich: Počáteční odborné vzdělávání v České republice. Je dílem autorského kolektivu expertů z NÚOV, CSVŠ a NVF. Úvodní kapitola zprávy

zasazuje počáteční odborné vzdělávání do obecnějšího rámce historických a sociálních souvislostí a charakterizuje jeho pozici ve vzdělávacím systému, vazby mezi odborným a všeobecným vzděláváním, popisuje typy škol a hlavní vzdělávací cesty a dále úlohu sociálních partnerů v systému odborného vzdělávání. Další kapitoly jsou věnovány jednotlivým úrovním počátečního odborného vzdělávání (odborné vzdělávání na nižší sekundární úrovni, vyšší sekundární úrovni, ostatní programy pro mládež a alternativní vzdělávací cesty, odborné vzdělávání na post-sekundární a terciární úrovni). Dozvíme se zde více o účasti mladé populace na daném stupni vzdělávání,

vstupních požadavcích, vzdělávacích programech, hodnocení kvality a výsledcích vzdělávání.

Zpráva je doplněna poměrně rozsáhlými statistickými údaji, které dodal ÚIV a NÚOV a poskytuje tedy přehledný zdroj informací o současném stavu a dosavadním kontextu počátečního odborného vzdělávání v České republice.

V současné době probíhá připomínkovácí zpráva v Cedefopu (který je zadavatelem této práce) a posléze bude zveřejněna v české i anglické verzi na webových stránkách www.refernet.cz, v sekci "Publikace".

Mgr. Zdeňka Šimová

Něco pro ženy a muže

V současné době je pojem gender (zohledňující aspekty rozdílnosti v sociálním postavení a chování žen a mužů, které nejsou podmiňeny biologicky, ale jsou specifické pro určitou kulturu a státnost) skloňován a vyslovován stále častěji.

Výzva Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v grantovém schématu "Vyrovňování šancí žen a mužů" umožňuje podávat žádosti s projekty na toto téma a čerpat finanční prostředky na uskutečnění takto zaměřených projektů z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky pro cílové skupiny z hlavního města Prahy v rámci Jednotného programového dokumentu pro Cíl 3 regionu NUTS II hl. m. Praha - tzv. JPD 3. Žadatelky a žadatelé mohou předkládat projekty zaměřené zejména na oslabení předpokladů vyplývajících z existujících postojů vůči ženám a zvýšení prestiže žen ve společenském a pracovním uplatnění. Důraz je kladen také na zlepšování podmínek kariéry žen ve výzkumu a vývoji a v neposlední řadě jde o tvorbu partner-

ských sítí organizací zabývajících se genderovou problematikou.

Cílem projektů má být propagace rovných příležitostí a zároveň mají sloužit jako transparentní nástroje pro začlenění této problematiky do povědomí a uvažování české společnosti. Do konce dubna 2005 byly podány zatím 3 projekty, které ve svém principu zviditelňují rovné příležitosti pro ženy a muže formou propagace a osvěty. 23. května 2005 začne hodnocení projektů - první vybrané projekty by mohly být známé koncem srpna t.r. Je žádoucí, aby další očekávané projekty byly zaměřeny i na ostatní aspekty vyhlášené výzvy tohoto grantového schématu. Obecné povědomí v oblasti rovných příležitostí na území našeho

státu je nedostatečné, což je dáno přetrvávajícími společenskými předsudky a stereotypy ve vnímání žen ve společnosti. V zájmu celé České republiky je začít tyto předsudky eliminovat tak, aby se zásadně změnila zažitá postoje a došlo ke změně postavení žen na trhu práce. K tomu má napomoci finanční objem prostředků vyčleněný na toto grantové schéma cca 65 miliónů korun.

V případě, že máte řešení a nápad, jak situaci zlepšit, neváhejte a napište projekt se zaměřením na vyhlášená témata rovnosti žen a mužů. Projekty můžete podávat průběžně až do vyčerpání prostředků (nejdéle však do 31. 7. 2006). Více informací na <http://www.nvf.cz/esf/sance.htm>

Ing. Alexandra Kroppová

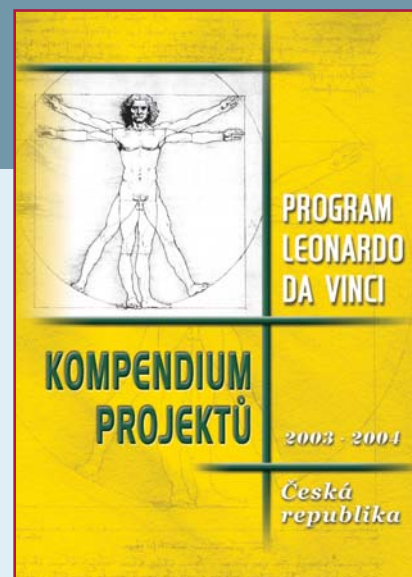
Leonardo - nové kompendium projektů

Národní agentura evropského programu Leonardo da Vinci zaměřeného na podporu inovací odborného vzdělávání, která je součástí NVF, vydává kromě periodického zpravodaje Leonardo INFO také katalogy projektů tohoto programu, pro něž se ujal název Kompendium projektů. V elektronické verzi (na Internetu) existuje evropské kompendium projektů ze všech 31 účastnických zemí programu. Národní agentura programu Leonardo da Vinci vydává kompendia projektů řízených českými organizacemi. K dosud vydaným pěti kompendiím s projekty z dřívějších let nyní vydala již šesté kompendium, tentokrát s projekty schválenými v letech 2003 a 2004.

Účelem kompendia je informovat jednak o českých organizacích, které se prostřednictvím svých projektů programu Leonardo

da Vinci účastní a využívají jej, a jednak informovat o cílech, obsahu, výsledcích, popř. dalších náležitostech jednotlivých projektů. Kompendium tak ukazuje, v jaké míře a jakým způsobem se české organizace programu účastní a slouží také jako inspirace pro potenciální předkladatele dalších projektů.

Nyní vydané kompendium obsahuje informace o celkem 274 projektech řízených českými organizacemi a jeho součástí je také seznam 77 projektů zahraničních organizací, v nichž jsou české organizace v roli partnerů. U každého projektu jsou kromě jeho popisu uvedeny také kontaktní údaje na příslušnou organizaci, popř. osobu. Součástí kompendia je rovněž rejstřík pro snadnější vyhledávání potřebných informací. Kompendium je v tištěné podobě zdarma

dostupné v Národní agentuře programu Leonardo da Vinci a v elektronické verzi na webové stránce Národní agentury na adrese www.nvf.cz/leonardo.

Ing. Jaromír Coufalík, CSc.

DOBRÁ RADA NAD ZLATO: hlasování I Vy můžete ovlivnit výsledné pořadí projektů!

Dne 1. 5. 2005 spustil Národní vzdělávací fond hlasování v rámci celonárodní soutěže s názvem "DOBRÁ RADA NAD ZLATO".

"Světlo na konci tunelu, Údržba na cestě k zaměstnanosti, Chudí a bohatí, Ženy v podnikání, Rozpínání světa - autobus zaměstnanosti, ..."

To vše jsou názvy projektů, které podporují zaměstnanost a rozvoj evropských regionů.

Chcete se dozvědět více o tom, jak kraje České republiky podporují rozvoj lidských zdrojů? Chcete hledat inspiraci u nejlepších projektů v této zemi? Pak sledujte soutěžní projekty, které jsou umístěny v inspirační databance pro rozvoj lidských zdrojů, na portálu TOPREGION.CZ. Zde budou jednotlivé krajské nominace vystaveny konkurenci projektů ostatních krajů až do 31. 8. 2005.

Hlasování probíhá přímo na adrese: <http://www.topregion.cz> - stačí si jen vybrat a jednoduše hlasovat pro maximálně tři vystavené nominace.

Současně lze stále hlásit do soutěže nové projekty. Pokud Vaše aktivity odpovídají podmínkám soutěže, nebo víte o takových aktivitách ve Vašem okolí, kontaktujte krajskou radu rozvoje lidských zdrojů ve Vašem kraji nebo pište na e-mail: soutez@topregion.cz.

Vítězem se stává krajská rada RLZ, která nominovala nejlépe hodnocený projekt, spolu se zástupci projektového týmu, jejichž projekt získal nejvíce bodů. Obsazena budou také další dvě místa, druhé a třetí.

Nejlépe hodnocené projekty budou prezentovány v tisku a v rozhlasu.

Vítězové budou odměněni účastí na kurzu z oblasti strategického řízení rozvoje lidských zdrojů spojeném se společenským programem. Vyhlášení vítězů a slavnostní předání cen proběhne za účasti významných hostů na konferenci, kterou pořádá NVF spolu s dalšími partnery 3. října 2005 v Praze. Podrobnější informace o soutěži jsou k dispozici na stránkách www.topregion.cz nebo na kontaktu: Národní vzdělávací fond, Útvar RLZ, Opletalova 25, 110 00 Praha 1, e-mail: soutez@topregion.cz, tel.: 224 500 572-3.

Aktuální informace najdete na našich webových stránkách www.nvf.cz